

dende Mangler, idet det i overvejende Grad synes at have haft de store Magters Forhold for Øje, medens de mindre Landes særlige Forhold og Interesser ikke i tilstrækkelig Grad er varetaget. Navnlig er der ikke taget Hensyn til de smaa Staters i det hele mindre fremtrædende Stilling indenfor Staternes Samfund, der gør det til en Livsbetingelse for dem at kunne holde sig udenfor visse storpolitiske Stridigheder, selv om det i det enkelte Tilfælde maatte være nok saa klart, hvilken af de stridende Parter, der har Retten paa sin Side.

De Byrder, som de mindre Lande, og specielt Danmark, kan paatage sig i Organisationens Tjeneste, maa i mange Retninger blive principielt forskellig fra de større Magters Andel deri. Man kan ikke lade ude af Betragtning, at en Deltagelse i den internationale Magtanvendelse efter Omstændighederne langt hurtigere vil kunne udtømme et lille Lands Hjælpekilder og virke ødelækkende paa hele dets fremtidige Udvikling og Eksistens. Dette gælder navnlig, hvor det drejer sig om Tvangsanvendelse overfor en mægtig Nabostat. I saadanne Tilfælde er Muligheden for, at en lille Stat kan holde sig udenfor i alt Fald den militære Aktion ogsaa i Forbundets egen Interesse. Hvis nemlig den paagældende Stats Deltagelse paa Forhaand er givet, vil den Stat, overfor hvilken Magtanvendelsen skal finde Sted, foretrække selv at besætte dette Land for derved at kunne udnytte dets økonomiske, militære og strategiske Hjælpekilder mod Forbundet. Hvis derimod Retten til i et saadant Tilfælde at indtage en Slags Neutralitet i hvert Fald paa det militære Omraade anerkendes, vil dette i mange Tilfælde føre til, at den Stat, overfor hvilken den internationale Sanktion skal bringes til Anvendelse, afholder sig fra saadant Indgreb i smaa Nabostater. Ud fra dette Synspunkt er ogsaa den i Udkastets Art. 16, 3 Stk. hjemlede Passageret overordentlig betænkelig fra de mindre Landes Synspunkt.

De mindre Lande synes at have en naturlig Opgave indenfor Folkenes Forbund ved at være de fredsbevarende Kræfter indenfor Folkeforbundet og derfor særlig egnede til Sæde for Forbundets Fredsinstitutioner og Bureauer. Denne Tanke, der særlig er fremhævet i et af en schweizisk Regeringskomite udarbejdet Forslag, maa man fra dansk Side give sin fulde Tilslutning.

Det lige nævnte schweiziske Udkast,

af hvilket et Eksempplar med 2 Bilag vedlægges, foreslaar en Ordning, hvorefter dels visse mindre Stater kan erklære sig permanent neutrale og der dels aabnes en Adgang til ogsaa for andre Stater at holde sig udenfor de militære Forviklinger (Art. 9 og 63). Ihvorvel man fra dansk Side vilde foretrække en Ordning, hvorefter Adgangen til Neutralitet kunde staa de ikke permanent neutraliserede, mindre Stater aaben ogsaa ved Anvendelsen af de internationale Sanktioner, idet den »Halvneutralitet«, som det schweiziske Forslag for saadanne Staters Vedkommende medfører, ikke har samme Udsigt til at blive respekteret som en fuldkommen Neutralitet, maatte man dog fra dansk Side, hvis Retten til Neutralitet i den hidtidige Form i disse Tilfælde ikke mere kan anerkendes, ogsaa paa dette Punkt give det schweiziske Forslag sin Tilslutning. I denne Forbindelse kan det fremhæves, at Art. 12 i Ententens Udkast synes at forudsætte en Mulighed for Retten til Krigsførelse, efter at den der anviste Fremgangsmaade ikke har ført til noget Resultat. I saadanne Tilfælde maa mellem de andre Stater formentlig Neutralitetsbegrebet i den hidtidige Form komme til Anvendelse, og det kan derfor vel næppe paastaas, at Retten til at forblive neutral er principiel uforenelig med dette Udkast.

Skulde det være ugørligt at faa anerkendt en Ret for de mindre Lande til at holde sig neutrale ved Anvendelsen af de internationale Sanktioner, bør der i hvert Fald søges indført en Ordning, hvorefter en aktiv Deltagelse fra de smaa Landes Side ikke kan kræves, forinden det af Forbundet i det enkelte Tilfælde efter særlig Overvejelse er blevet besluttet, at dette skal ske. Man vil da have Udsigt til at kunne anføre de Grunde, der taler for en mere passiv Holdning i Tilfælde, hvor dette er af vital Betydning for den paagældende mindre Stat.

Paa Grundlag af de ovenanførte Betragtninger kunde man da fra dansk Side foreslaa, at der efter Udkastets Art. 16 indføjes en ny Artikel, i hvilken det fastslaas, at der aabnes Adgang til at holde sig udenfor Forpligtelserne til Anvendelse af militære Magtmidler, dog saaledes, at ogsaa disse Stater ydede deres Del af den Godtgørelse, der skulde tilfalde Stater, som i givet Tilfælde ved militære Midler gennemførte Forbundets Beslutninger. Denne Bestemelse kunde enten formuleres som en selvstændig Artikel eller i